

Tematik Park Kavramının Kayseri Anadolu Harikalar Diyarı Örneğinde İrdelenmesi

Volkan KÜÇÜK, Sümeyye İNCE*

Süleyman Demirel Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 32260, Isparta, Türkiye.

* e-mail: sumeyye_ince@hotmail.com

Öz

Tema parklar kentsel açık-yeşil alan sisteminde yer alan, kent hayatının insana yaşattığı fiziksel ve ruhsal olumsuzluklardan uzaklaşıp rekreatyonel aktiviteler yapmasını sağlayan mekânlardır. Son zamanlarda özellikle nüfus olarak yoğun kentlerde tema parkları yapımı hızla artmaktadır. Ayrıca açık ve kapalı alanlarda yer alan ve farklı aktiviteleri bünyesinde barındıran tema parkların insanların eğlenceli vakit geçirmesini amaçlamasının yanı sıra ülke ekonomisine sağladıkları katkı da son derecede önemli bir yere sahiptir.

Yapılan bu çalışmada tema park kavramının tarihsel süreci, önemi, planlama, tasarım kriterleri doğrultusunda dünyada ki ve ülkemizdeki örnekleri irdelenmiştir. Bu bağlamda Anadolu harikalar diyarı ziyaret edilip gözlemler yapılmıştır. Buna ilaveten anket çalışması gerçekleştirilerek elde edilen bulgular değerlendirilmiştir. Elde edilen anket sonuçları tezin bulgular kısmında yorumlanmıştır.

Sonuç olarak; elde edilen bulgular doğrultusunda Kayseri kentinde ki Anadolu Harikalar Diyarı tema park planlama kriterleri göz önünde bulundurularak değerlendirilmiş ve yapılması gerekenler hususunda öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tema parklar, Anadolu Harikalar Diyarı.

Determination of Thematic Park Concept in Case of Kayseri Anadolu Harikalar Diyarı

Abstract

The theme parks take place in the open green space system, they eliminate negativity of mental and psychical urban life and provide recreational activities. Recently, especially in high populous cities establishment of theme parks getting faster. theme parks also give possibilities of different activities that aims to have fun for urban man. these park have an important role in country economy.

In this study, according to historical process of theme parks, importance, planning and design criterias theme parks all over the world and Turkey investigated. In this context a theme park in Kayseri named Anadolu Harikalar Diyarı was visited and observed. In addition a questionnaire was handled in the park to find out expectation of visitors. the results of questionnaire was interpreted in the end of thesis.

As a result the results according to planning and design criterias Anadolu Harikalar Diyarı Theme park was interpreted and recommendations made in result section.

Keywords: Theme Parks, Anadolu Harikalar Diyarı.

Atıf: İnce, S., Küçük, V. (2018). Tematik Park Kavramının Kayseri Harikalar Diyarı Örneğinde İrdelenmesi.

Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi (MBUD), 3 (1), 18-33.

DOI: [10.30785/mbud.317796](https://doi.org/10.30785/mbud.317796)

1. Giriş

Günümüzün en önemli turizm sektörlerinden biri olan tema ve eğlence parkları; buldukları ülkelerin tanıtımına ve ekonomik kalkınmasına önemli katkı sağlamakta ve turizm sektörünü desteklemektedir. İnsanların isteklerini, hayallerini ortaya çıkararak büyük cazibe alanları oluşturan bu parklar sürekli yenilenen bakış açıları ile ziyaretçilerin ilgilerini çekmeyi başarmaktadırlar.

Tema parkları; fantezi ve eğlencenin birleştirildiği ciddi bir planlama, tasarım ve işletme anlayışı gerektiren, modernliğin nasıl olması gerektiğini anlatan, hayallerin yansımından oluşan ve bu yansımalarla toplumsal kimliği güçlendirmek adına farklı kontrol metotları kullanılan parklardır (Deniz, 2002).

Eğlence parkları yer aldıkları bölgenin kültürel ve ekonomik yönden gelişimine önemli katkı sağlamaktadırlar. Kökeni oldukça eski dönemlere dayanan bu ilgi çekici alanlar büyük bir özen ile planlanmış ve tasarlanmış açık ve kapalı alanlardan oluşmuş, oldukça geniş alanlara yayılmaktadır. Eğlence parkları tematik özellikleri ile de dikkati üzerine çekmektedir (Dalkılıç, 2007).

Büyük yatırımlarla oluşturulan eğlence parkları pazarlama ve ilgi odağı olması bakımından turizm sektörünün vazgeçilmez bileşenlerinden biridir. Bu nedenle iyi bir eğlence parkı oluşturmak için başlıca kriterler planlama ve tasarımdır. Planlama ve tasarımda ziyaretçi potansiyelindeki insanların istekleri ön plana çıkmaktadır. Eğlence parkları planlamasında temel unsur insan davranışlarının ve tercihlerinin tespiti oluşturmaktadır. Bu tercihlerin ve seçim şartlarının belirlenmesi ile planlamanın tam hedefine ulaşması sağlanmaktadır. Yatırım maliyetleri yüksek bir ticari kuruluş olarak eğlence parkları yüksek kar payı olan kuruluşlardır, bu nedenle herkes için ilgi odağı olup tüm ziyaretçileri bünyesine çekmek istemektedir. Eğlence parklarının başarıya ulaşabilmesi için iyi ve sürdürülebilir bir planlama ve ekip işi gerekmektedir (Dalkılıç, 2007).

Dünyada son yıllarda kayda değer oranda gelişen bir tema park turizmi bulunmaktadır. Her yıl çok sayıda insan bu çlgın aktiviteler içeren yetişkin oyuncaklarını deneyimlemek için tema parkları ziyaret etmektedir. Türkiye’de de eğlence parkı konusunda birçok girişimler yapılmaya başlanmıştır. Tema parklar dünya çapında uzun bir süre varlıklarını artırarak devam ettirecek gibi görünmektedir (URL-1).

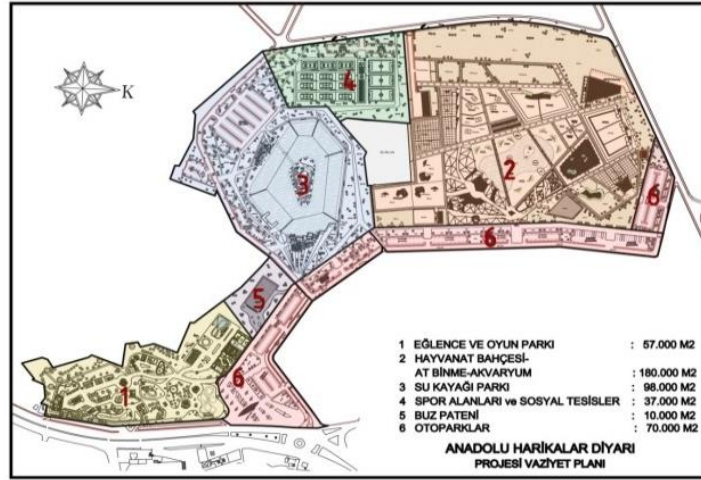
Bu çalışmada özel bir işletme anlayışı, büyük yatırım ve sermaye gerektiren tema parkları konusuna değinilerek Anadolu Harikalar Diyarı Parkı’nın bu kapsamda irdelenmesi amaçlanmıştır. Ülke ekonomisine büyük gelir ve katkı sağladığı düşünülen bu tür parkların tanıtılmasına ve yaygınlaşmasına yardımcı olması hedeflenmiştir. Araştırmacıların ve konuyla ilgilenenlerin bu bağlamda yapacakları çalışmalara bir alt yapı oluşturabileceği düşünülmüştür.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmada, Kayseri kentinde bulunan Anadolu Harikalar Diyarını irdelemek amacıyla 1/5000 ölçekli İmar Planı, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Anadolu Harikalar Diyarı projeleri ve diğer ilgili resmi kurum ve kuruluşlardan elde edilen belgeler ve dokümanlar materyal olarak kullanılmıştır. Toplamda 400 katılımcıyla Kayseri kent merkezinde anket gerçekleştirilmiştir. Yöntem olarak veri toplama, analiz, sentez ve değerlendirme süreçleri uygulanarak, yerinde yapılan gözlem ve incelemeler sonucu, peyzaj mimarlığı ilke ve prensiplerine uygunluğu ortaya konulmaya çalışılmış ve öneriler getirilmiştir.

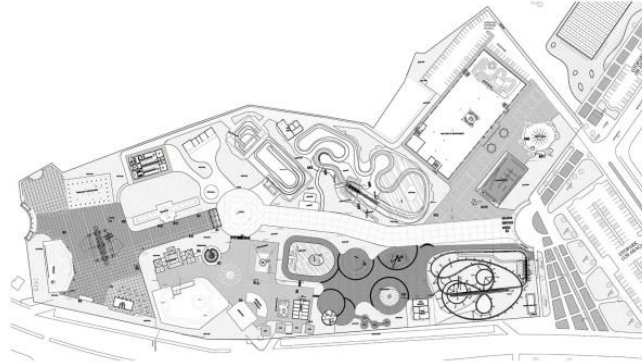
3. Bulgular ve Tartışma

750.000 m² alan üzerine kurulu, on farklı etkinlik alanıyla sadece Türkiye'nin değil, Orta Doğu ve Balkanların en büyük tematik parkı olma özelliğine sahiptir. Anadolu Harikalar Diyarı vaziyet planından da görüldüğü üzere (Şekil 1), eğlence parkı, hayvanat bahçesi, su kayağı parkı, spor alanları, buz pisti, at binme alanı, lazer oyunları merkezi, sosyal tesisler ve dinlenme alanları, bilim merkezi ve hobi bahçelerini bünyesinde barındıran bir parktır (URL-2).

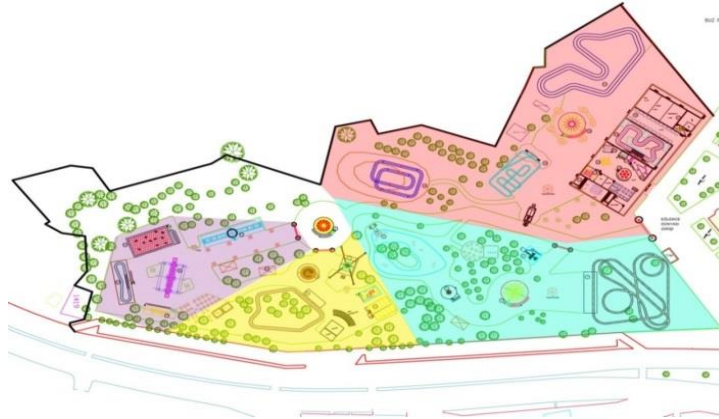

Şekil 1. Anadolu Harikalar Diyarı vaziyet planı (Kayseri Büyükşehir Belediyesi, 2015)

3.1. Lunapark

Şekil 2. Anadolu Harikalar Diyarı eğlence ve oyun parkı planı (URL-3)

Şekil 3. Anadolu Harikalar Diyarı eğlence ve oyun parkı vaziyet planı (Aksoy, 2015)

Parkın ismi ve aynı zamanda teması Eğlence Dünyası (Şekil 2 ve Şekil 3) olarak belirlenmiştir. Eğlence Dünyası adı verilen kısım; 4 Ana bölümden oluşmaktadır. Her bir bölüm, dünya üzerinde kurulmuş bir uygarlığı temsil etmektedir. Bölümlerdeki üniteler o bölümün uygarlığını yansıtacak dekor, heykel ve isimlere sahiptir (URL-4).

1. Bölüm; Anadolu-Türk uygarlığı
2. Bölüm; Afrika Uygarlığı

3.Bölüm; Uzak Doğu Uygarlığı

4.Bölüm; Antik Roma Uygarlığı

Antik Roma uygarlığı temasında kullanılan Collesium'un (Şekil 4) korku evi olarak tasarlanmıştır. Ziyaretçiler Antik Roma'da da kullanılan atlı arabaların raylı sistem üzerinde ki versiyonuyla korku evini deneyimleme fırsatı bulmaktadır.

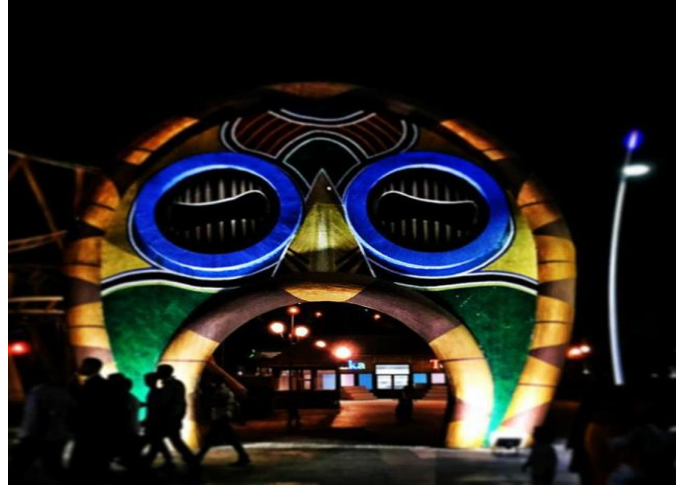
Şekil 4. Anadolu Harikalar Diyarı Antik Roma Uygarlığı teması (Fotoğraf: Orijinal)

Uzak Doğu Uygarlığı teması özellikle Japonya, Çin ve Hindistan'da yaygın olarak kullanılan pagodalardan (Şekil 5) esinlenilerek oluşturulmuş bir restoran olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 5. Anadolu Harikalar Diyarı Uzakdoğu Uygarlığı teması (Fotoğraf: Orijinal)

Afrika uygarlığı temasını yansıtmak için Ahşap maskelerden (Şekil 6) faydalanılmış ve bu maskeler büyük boyutlarda kullanılarak geçiş kapısı vazifesi yüklenmiştir.

Şekil 6. Anadolu Harikalar Diyarı Afrika Uygarlığı teması (Fotoğraf: Orijinal)

Anadolu Uygarlığı temasını yansıtmak için Erciyes Dağı (Şekil 7) eğlence birimi olarak kullanılmıştır ve bunun yanı sıra Truva Atı minyatürü de ziyaretçilerin dikkatini çekmektedir.

Şekil 7. Anadolu Harikalar Diyarı Anadolu Uygarlığı teması (Fotoğraf: Orijinal)

3.2. Hayvanat Bahçesi

180.000 m² arazi üzerine kurulu olan Anadolu Harikalar Diyarı Hayvanat Bahçesi (Şekil 8) şuan için 100'ün üzerinde farklı hayvan türü ve 1000'e yakın hayvan türünü barındırmaktadır (URL-5).

Şekil 8. Anadolu Harikalar Diyarı hayvanat bahçesi (Fotoğraf: Orijinal)

Hayvanat bahçesi veterinerlik binası (Şekil 9) bünyesinde son teknoloji donanımlı biri büyük biri küçük olmak üzere iki ameliyathane, bir sterilizasyon odası, bir laboratuvar, bir acil müdahale odası, bir röntgen odası ve üç müşahade odası barındırmaktadır (URL-5).

Şekil 9. Anadolu Harikalar Diyarı Hayvanat bahçesi genel görünüşü (Kayseri Büyükşehir Belediyesi, 2015)

3.3. Su Kayağı Parkı

Su kayağı parkı 98.000 m² alanda yaklaşık 65.000 ton su göleti oluşturularak 5 direktten 560 metre halat parkurundan oluşan su kayağı parkında kullanıcıların güvenliğine yönelik can yeleği, kask, dirseklik vb. ekipmanlar bulundurulmakta olup manyetik bileklik ile turnikeli geçiş sistemi uygulanmaktadır. Ziyaretçilere ilk olarak su kayağı hakkında bilgi verilip daha sonra gerekli eğitimler tamamlanıp talimat formu imzalatılmaktadır (URL-4). Su kayağı parkurunda yapılan aktiviteler ise şu şekildedir:

*Kneeboard (diz board)

*İkili kayak

*Easy up (terlik board)

*Wakeboard yaptırılmaktadır (Anadolu Harikalar Diyarı, 2015).

3.4. Buz Pateni Pisti

10.000 m² alana kurulu buz pateni pistinin (Şekil 10) zemin yapısı doğal buzdan olup pistin kullanım alanı 450 m² den oluşmaktadır. Buz pistinde rekreasyon buz pateni, artistik figür pateni, minikler ve yıldızlar buz hokeyi sporu ile ziyaretçilere hizmet vermektedir (Kayseri Büyükşehir Belediyesi, 2015).

Tesiste çocuk oyun parkı ve kafeterya bulunmaktadır. Bu sayede ebeveynler buz pateni yaparken çocukları da oyun parkında vakit geçirmektedir.

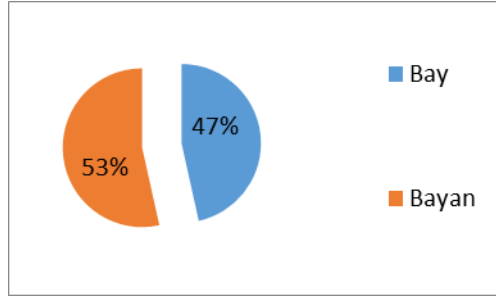

Şekil 10. Anadolu Harikalar Diyarı Buz pateni pisti (Fotoğraf: Orijinal)

3.5. Anket Çalışması

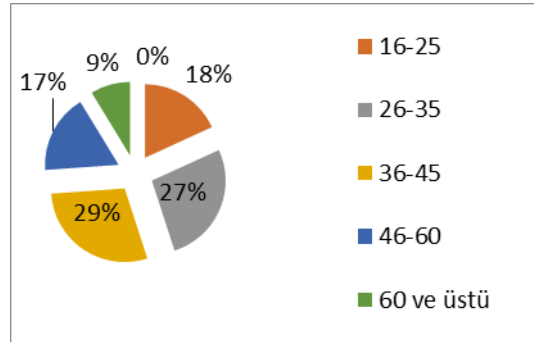
Kent insanının düşünce ve isteklerini almak üzere bir anket çalışması yapılmıştır. Anket toplamda 400 katılımcıyla Kayseri kent merkezinde gerçekleştirilmiştir. Anket 25 sorudan oluşturulmuştur. Ankette 6 adet genel yapıyı, 6 adet tema parkla ilgili genel bilgileri ve 13 adet de kentli katılımcıların tema park ile ilgili görüşlerini almak için soru hazırlanmıştır. Elde edilen veriler Excel programı ile değerlendirilmiştir. Tüm soru formlarının programa girilmesinden sonra ankette yer alan sorular değerlendirmeye alınmış ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Yapılan anket çalışmasına göre tema park alanına giden bireylerin % 53 oranında erkek, % 47 oranında ise kadın olduğu belirlenmiştir (Şekil 11).

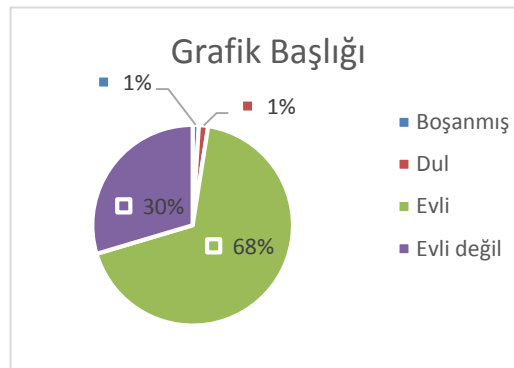
Şekil 11. Ankete katılanların cinsiyet dağılımı

Anket katılımcılarının yaş dağılımı incelendiğinde (Şekil 12), en çok katılımın % 29 ile 36-45 yaş aralığında olduğu en az katılımın ise % 9 ile 60 ve üstü yaş aralığında olduğu saptanmıştır.

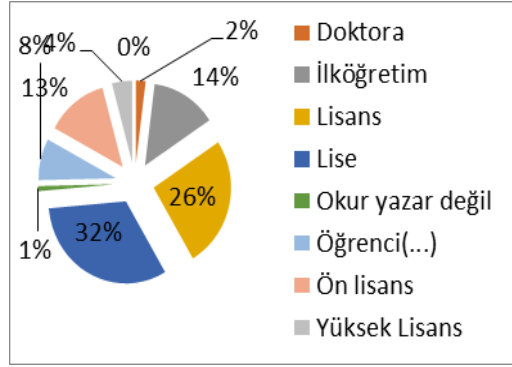
Şekil 12. Ankete katılanların yaş grupları dağılımı

Deneklerin medeni hali incelendiğinde (Şekil 13), %68'inin evli olduğu görülmektedir. Evli olmayanları ise % 30'lik dilimi oluşturmaktadır.

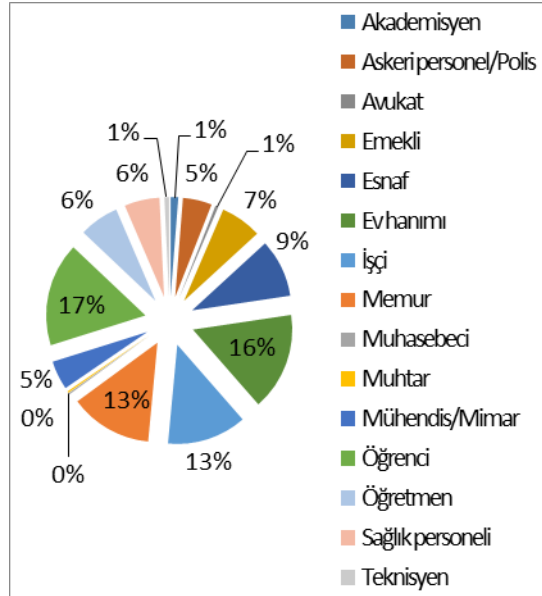
Şekil 13. Ankete katılanların medeni durum

Öğrenim durumuna bakıldığında (Şekil 14), % 32 ile lise ilk sırada yer alırken %26 ile lisans bunu takip ederken, okur-yazar olmayan grup %1 ile en düşük sıraya tekabül etmektedir.

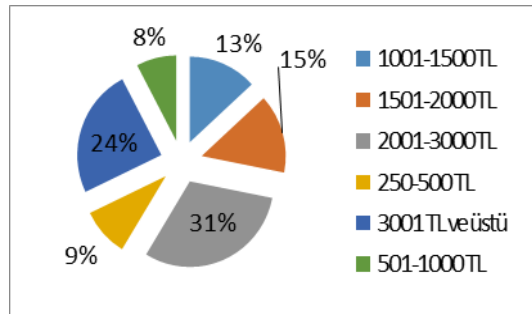
Şekil 14. Ankete katılımcılarının öğrenim durumu

Meslek grupları incelendiğinde (Şekil 15) ankete katılanların büyük çoğunluğunu öğrenciler ve ev hanımlarının oluşturduğu bu sayıları memur ve işçilerin takip ettiği görülmektedir. En düşük oranda ziyaret gerçekleştiren meslek gruplarını ise sırasıyla muhasebeci ve muhtarlık oluşturmaktadır.

Şekil 15. Ankete katılımcılarının meslek grupları dağılımı

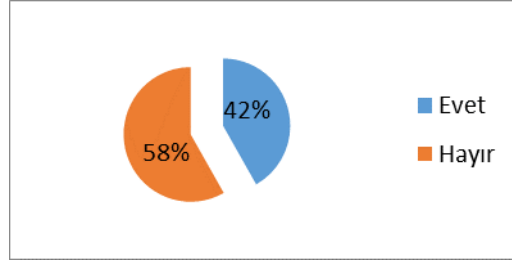
Anket katılımcılarının aylık gelir dağılımına bakıldığında (Şekil 16), en yüksek oranın % 31 ile 2001-3000 TL arası olduğu görülmektedir. En düşük oranın ise % 8 ile 501-1000 TL arasında görülmektedir. Ortalama gelir düzeyine baktığımızda 1500 TL civarı olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 16. Anket katılımcılarının aylık gelir dağılımı

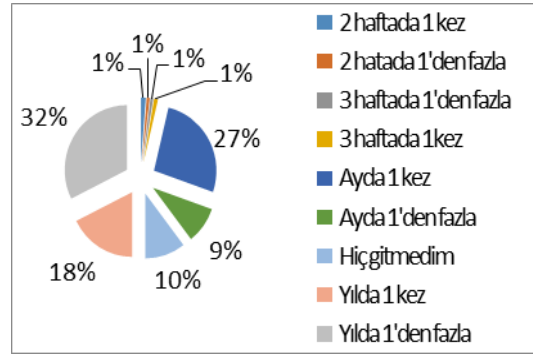
Ankete katılanlara tema park hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulduğunda (Şekil 17), % 58 hayır cevabı alınmıştır.

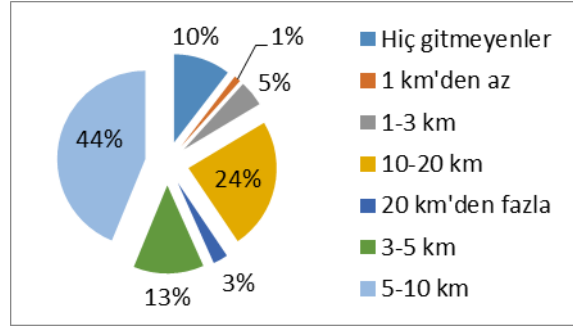
Şekil 17. Anket katılımcılarının tema park hakkında bilgi sahibi olma durumu

Ziyaret sıklığı sorulduğunda (Şekil 18), % 32 ile yılda birden fazla ziyaret edenler ilk sırada yer almaktadır. Ayda bir kez ziyaret edenler ise % 27'lik dilimi oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra parkı hiç ziyaret etmeyen % 10'luk oranda olduğu görülmektedir.

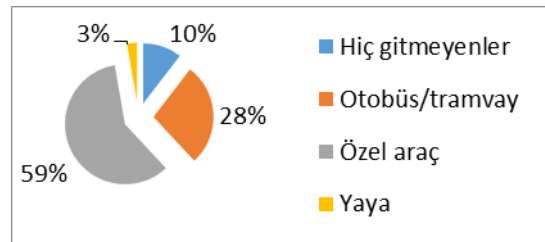
Şekil 18. Anadolu Harikalar Diyarı'na ziyaret sıklığı

Parkı ziyaret edenlerin genellikle (Şekil 19) 5-10 km mesafede ikamet ettiği görülmektedir. En az ziyaretçinin 1 km' den az mesafede olma sebebi ise yerleşimin yoğun olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

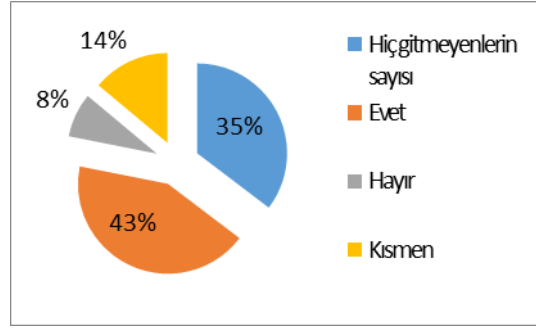
Şekil 19. Evinizden Anadolu Harikalar Diyarına uzaklık durumu

Anadolu Harikalar Diyarına ulaşımın (Şekil 20), genellikle özel araçla sağlandığını bunu takiben ise toplu taşıma araçlarının tercih edildiği görülmektedir.

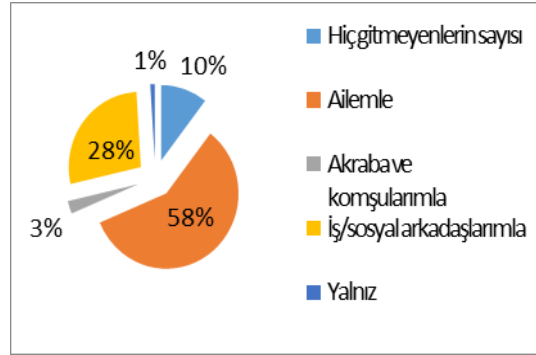
Şekil 20. Anadolu Harikalar Diyarına ulaşım şekli

Parkı özel araçla ziyaret eden anket katılımcılarının (Şekil 21) % 43'ü otopark sayısını yeterli bulurken %35'i yetersiz olduğunu düşünmektedir.

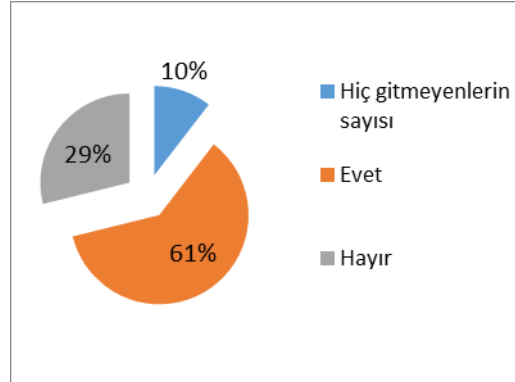
Şekil 21. Anadolu Harikalar Diyarı otopark sayısının yeterliliği hakkındaki görüşler

Anadolu Harikalar Diyarında en çok vakit geçirmekten hoşlandıkları insanlar sorulduğunda (Şekil 22) %58 ile aile tercih edilmiştir. Bunu %28 ile iş ve sosyal arkadaşlarla takip etmektedir.

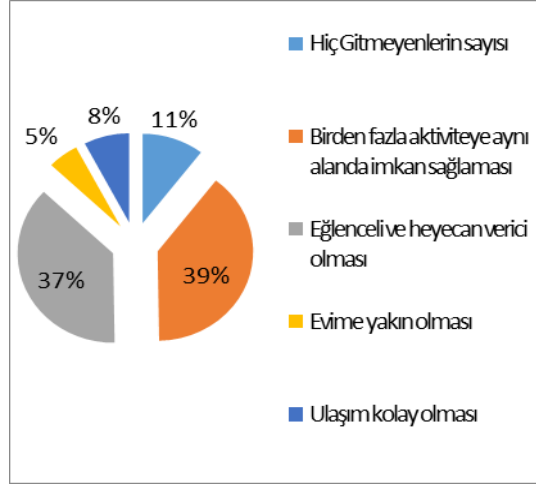
Şekil 22. Anadolu Harikalar Diyarına kimlerle gelmeyi tercih ettikleri

Parkın girişiyle ilgili fikirleri sorulduğunda (Şekil 23) % 61 oranda etkileyici buldukları % 29 oranda ise daha dikkat çekici olmasını istedikleri belirtilmiştir.

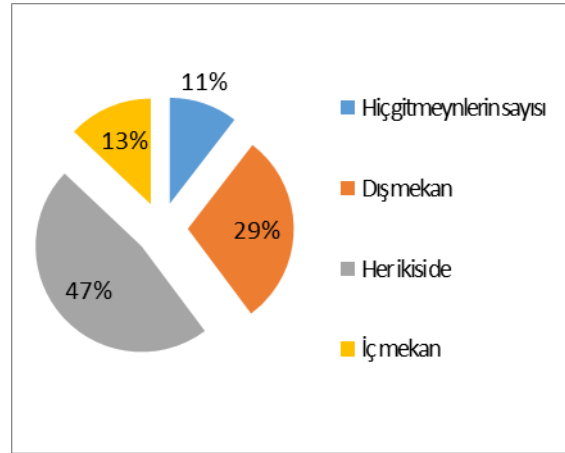
Şekil 23. Anadolu Harikalar Diyarı tema parkının girişinin etkileyicilik durumu

Boş zamanlarında tema parkı tercih etme sebebi olarak (Şekil 24) % 39'luk oranla birden fazla aktiviteye aynı alanda imkân sağlanmasını gösterilmiştir. Evlerine yakın olması ise en az etkileyen faktör olmaktadır.

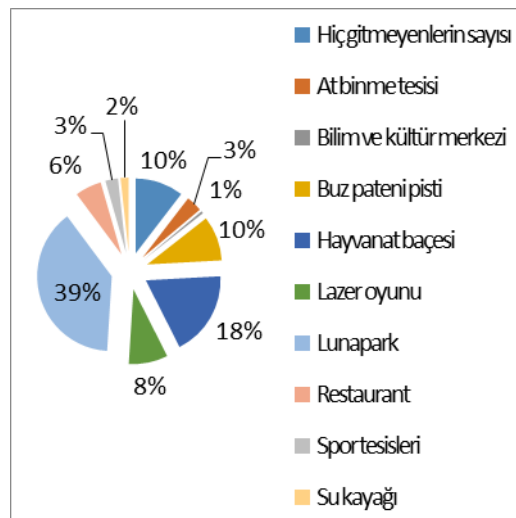
Şekil 24. Boş zamanlarında tema parkı tercih etme nedenleri

Tercih edilen mekân özelliği sorulduğunda (Şekil 25), ankete katılanların %47'si her ikisi, %29'u da dış mekânı tercih ettiğini söylemiştir. %13 'ü ise iç mekânda vakit geçirmeyi tercih ettiğini belirtmiştir.

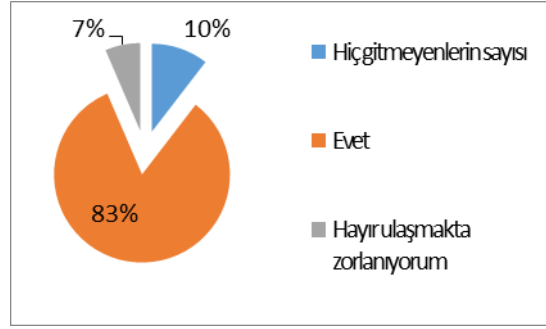
Şekil 25. Anadolu Harikalar Diyarı tema parkında tercih edilen mekân özelliği

Tema parkta bulunan 7 temadan en çok kullanılan %39 oranla lunaparktır (Şekil 26). Bunu takiben %18 oranla hayvanat bahçesi de en çok kullanılan 2. tema alanı olmaktadır. En az ziyaret edilen birim ise Bilim ve Kültür Merkezi olarak karşımıza çıkmaktadır.

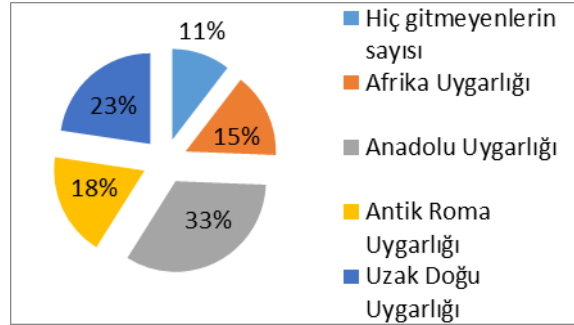
Şekil 26. Anadolu Harikalar Diyarı tema parkında kullanılan birimler

Katılımcılardan sadece %7'si yönlendirme tabelalarının yeterli olmadığını düşünmekte olup % 83'si yeterli olduğunu düşünmektedir (Şekil 27).

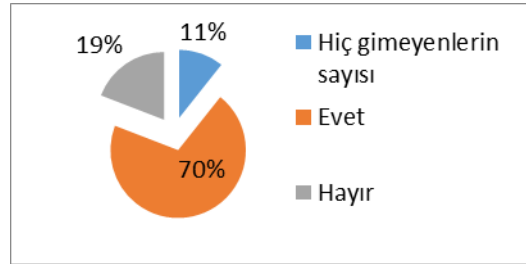
Şekil 27. Tema park içerisinde yönlendirme tabelalarının yeterlilik durumu

Tema parktaki temalardan hangilerinin dikkat çekici olduğu sorulduğunda; %33 ile en dikkat çekici temanın Anadolu Uygarlığı olduğu, en az tercih edilen temanın ise % 15 ile Afrika Uygarlığı olduğu belirtilmiştir. (Şekil 28).

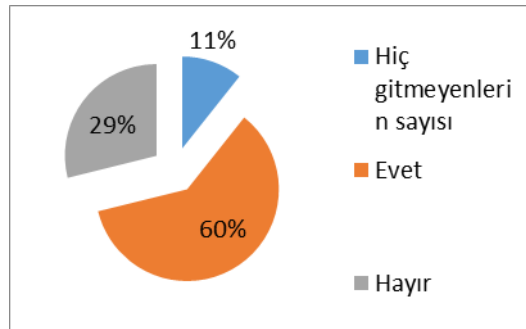
Şekil 28. Anadolu Harikalar Diyarı parkındaki temaların dikkat çekiciliği

Tuvalet sayısı ile ilgili sorulara katılımcıların büyük çoğunluğu evet cevabını vermiş olup sadece %19'u hayır cevabını vererek memnun olmadığını dile getirmiştir (Şekil 29).

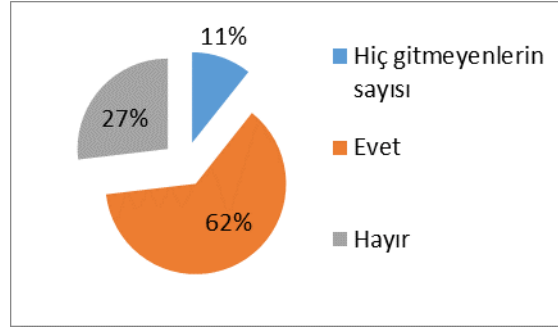
Şekil 29. Anadolu Harikalar Diyarına tuvalet sayısının yeterlilik durumu

Yeme içme mekânlarına bakıldığında %60 ihtiyacı karşıladığı, %19'luk kısmın ise yeme içme mekânlarının ihtiyacı karşılamadığı anlaşılmaktadır (Şekil 30).

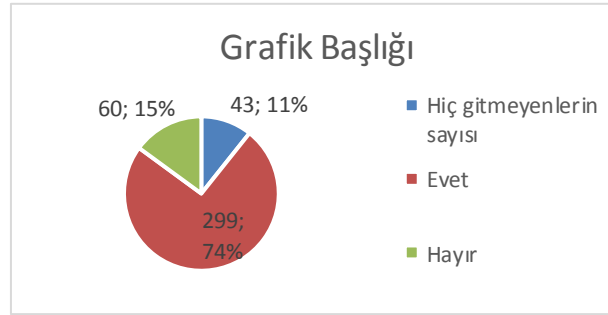
Şekil 30. Anadolu Harikalar Diyarında yeme-içme mekânlarının yeterliliği

Anadolu Harikalar Diyarı tema parkının güvenli olup olmadığı sorulduğunda, %62 oranındaki büyük çoğunlukla güvenli bulunduğunu dile getirmiş, katılımcıların % 27'si ise güvenli bulmadığını söylemiştir (Şekil 31).

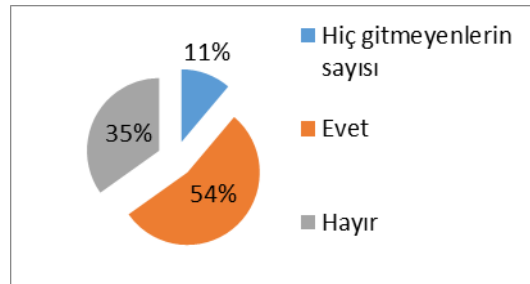
Şekil 31. Anadolu Harikalar Diyarı tema parkının güvenli olma durumu

Tema parktaki sağlık birimiyle ilgili soruyu ankete katılanların % 74'ü evet cevabını vermiştir. Hayır, cevabı verenlerin oranı % 15'tir. Bunun yanında anket katılımcılarının % 11'sinin sağlık birimine başvurmadığını belirlenmiştir (Şekil 31).

Şekil 32. Anadolu Harikalar Diyarı tema parktaki sağlık biriminin yeterliliği

Parkı ziyaret edenlerin % 54'ü yeşil alan ve dinlenme alanlarını yeterli bulurken ziyaretçilerin % 35'i yeterli olmadığını düşünmektedir (Şekil 33).

Şekil 33. Anadolu Harikalar Diyarı tema parktaki yeşil alan ve dinlenme elemanlarının yeterlilik durumu

Katılımcılar "Parkta olmasını istediğiniz başka bir aktivite var mıdır?" sorusuna büyük bir oranla akvaryum olmasını istediğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra Go-kart, piknik alanı, yüzme havuzu gibi farklı etkinliklerinde olmasını istediklerini belirtmişlerdir.

Parkla ilgili olumsuz özellikler sorulduğunda ise genellikle parka girişin ücretli olması ve ücretlerin yüksek olması dile getirilmiştir. Diğer olumsuz özellikler ise parktaki dinlenme alanlarının yetersiz olduğunun düşünülmesi, hayvanat bahçesindeki temizlik eksikliği sebebiyle koku olması, eğlence parkı kısmındaki oyuncakların çeşidinin az olması, buz pateni pistinin küçük ve tatil günlerinde yoğun olması, engelli bireyler için aktivite alanı olmamasıdır.

4. Sonuç ve Öneriler

Kayseri kent merkezinde bulunan Anadolu Harikalar Diyarı Tema Parkında yapılan inceleme ve gözlemler sonucunda ortaya konabilecek sonuç ve öneriler şunlardır:

Tema parkları sürekliliğini koruyabilmesi için giderek gelişen teknolojiyle birlikte gelen yeniliklere ve hayal gücünün sınırlarını zorlayan aktivitelere açık olmalıdır. Aynı zamanda bu aktiviteler oluşturulurken ziyaretçi istek, talep ve memnuniyetleri göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kapsamda araştırma alanında kullanıcı memnuniyetini öğrenebilmek için anket çalışması yapılmıştır.

Yapılan anket çalışması ve gözlemlere göre ziyaretçilerin %39 oranla büyük bir bölümü birden fazla aktiviteye aynı anda imkân sağladığı için Anadolu Harikalar Diyarını ziyaret etmekte, parkta yer alan üniteleri beğenmekte ve kullanım açısından yeterli bulmaktadır. Buna karşın parkı ziyaret edenlerin %58'lik kısmının tema park hakkında bilgisi olmadığı görülmektedir.

Ziyaretçilerin parkı ziyaret etme sıklığına bakıldığında ankete katılanların % 32 oran ile büyük çoğunluğu yılda birden fazla geldiklerini söylemiştir. Bu oranı takip eden ziyaret sıklığı ise % 27 oran ile ayda bir kez seçeneğidir. Fakat alanda yapılan gözlemler ve anketlerden çıkan sonuca göre ziyaretçilerin parkı özellikle Mayıs-Eylül ayları arasında yoğun olarak ziyaret ettikleri ve bu aylar dışında eğlence parkı ünitesinin açık olmadığı anlaşılmıştır. Bu yüzden eğlence parkının yılın diğer aylarında faaliyet gösterebilmesi için kapalı aktivitelere de yer verilmesi ziyaret oranını artırması açısından uygun olacaktır.

Tema parklar tasarlanırken her yaş grubuna, her kültürden insana ve ekonomi bakımından her bütçeye uygun olması ziyaretçi yelpazesini geniş tutmada önemli olmaktadır. Bu doğrultuda çalışma alanının olumsuz özellikleri sorulduğunda ziyaretçilerden en çok alınan cevap bütün birimlerin ücretli olmasından hoşnut olmadıkları yönünde olmuştur. Ziyaretçilerin geliri sorulduğunda en fazla ziyaret eden grubun %31 oran ile 2001-3000 TL arası gelire sahip olduğu gözlenmektedir. Bu sebeple parkı ziyaret etmenin ücretsiz olması ve sadece parktaki birimleri kullanırken ücret ödenmesinin daha uygun olacağı ön görülmüştür.

Anadolu Harikalar Diyarı şehir merkezine 10 km mesafede bulunmakta ve anket sonuçlarına bakıldığında en fazla ziyaret %59 oran ile 5-10 km arası mesafelerde yaşayanlar tarafından yapılmaktadır. Parkı ziyaret edenler genellikle özel araçlarıyla gelmeyi tercih etmektedir. Fakat toplu taşıma aracını kullananların sayısı da %28'lik dilimi oluşturmaktadır. Yapılan gözlemlerde Kent içi ulaşımında toplu taşıma aracı olarak otobüs ve tramvay kullanıldığı ve bu araçlarında parka bağlı ana yol üzerinden geçtiği tespit edilmiştir. Söz konusu bu durumda ziyaretçilere büyük kolaylık sağlamaktadır.

Tema parklara ilişkin yönetmelikte, mevcut alanın % 5'inin otopark alanı olarak ayrılması gerektiği belirtilmektedir. Bu doğrultuda 750.000 m2 alana sahip parkta 70.000 m2 otopark alanı bulunmaktadır. Ayrıca yapılan anket çalışmasından elde edilen bulgularda mevcut otopark sayısının yeterli olduğunun ifade edildiği görülmektedir.

Eğlence parkı ünitesinin özellikle %29 orta yaşlılara ve %27 genç nüfusa hitap ettiği anketten elde edilen sonuçlardan anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra alanda yapılan gözlemlere göre hayvanat bahçesi ise özellikle çocukların ve orta yaş üstü grubun ilgisini görmektedir. Bu doğrultuda bütün yaş grupları parkı ziyaret ettiğinde keyifli zaman geçirebildiği görülmektedir.

Park alanında yaz aylarında yüksek ilgi gören alanlarda ziyaretçiler oturma birimi yetersizliğinden ve gölge alanların azlığından şikâyet etmektedirler. Bu sebeple bank, pergola gibi donatılar ilave edilerek uzun boylu yüksekten dallanan gölge yapan ağaçlarla donatılar desteklenmelidir.

Parkı ziyareti sırasında genellikle buz pistini kullanan insanlar buz pateni pistinin küçük olmasından ve yoğunluk olduğu zamanlarda pistin iyi temizlenemediği için fonksiyonelliğini yitirdiğinden yakınmaktalar. Tüm bunlar dikkate alındığında buz pateni pisti yoğun kullanıldığı için Kayseri kentinde

başka bir buz pisti alanı olmadığı göz önünde bulundurularak daha geniş bir alan tasarlanması gerektiği sonucu çıkmıştır.

Tema park genelinde bulunun yönlendirme ve yer levhalarının yeterli olup olmadığı sorulduğunda ziyaretçilerin %83'lük kısmı yeterli olduğunu düşünmektedir. Alanda yapılan gözlemler sonucu her birimin kolaylıkla bulunduğu gözlenmiştir.

Su kayağı ünitesi anketten elde edilen sonuçlardan anlaşıldığı üzere ziyaretçilere farklı bir deneyim sunması bakımından özellikle genç gruplar tarafından fazla tercih edilmektedir. Bu ünite Türkiye'de çok fazla örneği olmadığı için şehir dışından ziyaretçileri de sıkça ağırlamaktadır. Ünite kullanılmadan önce gerekli önlemler alınıp eğitim verilmesi açısından da çıkabilecek sorunlara karşı önlem alındığı gözlenmiştir.

Sosyal tesislerin bulunduğu ünite 08.00-23.00 saatleri arasında çalışmasını sürdürmekte olup geniş bir zaman aralığında kullanım olanağı sağladığı için çok fazla tercih edildiği gözlemlenmiştir. Spor sahalarının birden fazla branşa hizmet veriyor olması da büyük avantaj sağlamaktadır.

Park alanında dolaşırken çeşme olmadığı gözlenmiştir. Kayseri kentinin içme suyu ihtiyacının Erciyes Havzası'ndan tamamen doğal ortamdan karşılandığı Kaski (2016)'nin bildirmesi sebebiyle düşük gelirli insanlarda düşünülerek yoğun olarak ziyaret edilen alanlara çeşme konulması uygun olacaktır.

Tüm bunların yanı sıra tema parkta engelli bireylere hitap eden tek birim hayvanat bahçesi olduğu gözlenmiştir ve anket sonuçlarından anlaşıldığı üzere engelli bireyler bu durumdan rahatsız olmakta ve kendilerini dışlanmış hissetmektedirler. Ayrıca parkta yapılan gözlemler sonucu engelli bireylerin ziyaretini kolaylaştırıcı önlemlerin yeterli olmadığı görülmüştür. Bu sorunları gidermek için özellikle eğlence parkında engellilere yönelik birimler tasarlanmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir. Parkı ziyaretlerinde sıkıntı yaşamamaları ve engelsiz hissetmeleri açısından ise görme engelliler için yürüme bantları oluşturulması ve sesli uyarılar bulunması, yürüme engelliler için rampalar yapılması faydalı olacaktır.

Parkta yapılan gözlemler sonucunda ziyaret sırasında oluşabilecek sıkıntılar için revir bulunduğu tespit edilmiştir. Parkta bulunan revirde 1 doktor ve 1 sağlık personelinin hizmet verdiği gözlenmiştir.

Alan üzerinde yapılan çalışmalarda temaların sadece eğlence parkı bölümünde kullanıldığı gözlenmiştir. Park alanının bütününde farklı temalara yer verilmesi parkın cazibesini ve ziyaretçi potansiyelini artıracak şekilde düşünülmektedir.

Kentte yaşayan insanlar hayatın yoğun temposundan arta kalan zamanlarda farklı aktivitelere ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaçları karşılamada tema parkların aktif görev aldığı gözlemlenmektedir.

Sonuç olarak tema parklar her ne kadar eğlence sektörüne hizmet ediyor olsalar da kentsel açık yeşil alan sisteminin bir parçasıdır ve planlanması ve tasarımının her aşamasında peyzaj mimarları ve ilgili diğer meslek disiplinleri etkileşim halinde olmalıdır. Ülkemizde gelişmekte olan tema parklar, dünyada ki örnekleri de göz önünde bulundurularak hayata geçirildiğinde, hem nitelik hem de nicelik olarak daha iyi parklar tesis edilecektir. Tema parkların tesisinden önce kullanıcı kitlesinin ve hedef kitlenin görüş ve önerileri dikkate alınmalıdır. Giderek yaşanması zor bir hal alan kentlerde tema parklar, planlanması ve tasarım aşamasında doğaya yakın ve iç içe tasarlanırsa kent insanının hem doğaya olan özlemini giderecek hem de rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayacaktır.

Kaynaklar

- Aksoy, A., 2016. Erişim tarihi: 13.05.2016, Mazakaland Planı <http://www.alperaksoy.com.tr/mobile/proje/mazakaland-eglenme-dunyasi-155.html>.
- Dalkılıç, E., 2007. Eğlence Parklarının Tarihsel Gelişimi ve Planlama Kriterleri, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Deniz, G., 2002. Temalı Park ve Bahçelerin Planlama-Tasarım İlkeleri, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, (2015). İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı Arşivi.

KASKİ (Kayseri Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi), 2016. Erişim Tarihi: 12.04.2016, Kayseri İçme Suyu Analizi <http://www.kaski.gov.tr/>

URL-1. Dünyabüyük. Erişim Tarihi: 15.12.2015 Avrupa'nın En İyi Tema Parklar, <http://www.dunyabuyuk.com/avrupain-en-iyi-10-tema-parki/>

URL-2. Gezi-yorum. Erişim Tarihi: 10.05.2015 Kayseri Anadolu Harikalar Diyarı <http://www.gezi-yorum.net/kayseri/>

URL-3. Anmgroup. Erişim Tarihi: 15.03.2016 Mazakaland Vaziyet Planı, http://anmgroup.net/project_mazakaland.html.

URL-4. Anadolu Harikalar Diyarı. Erişim Tarihi: 25.08.2015, Anadolu Harikalar Diyarı Hayvanat Bahçesi, <http://www.anadoluharikalar diyari.net/>

URL-5. Anadolu Harikalar Diyarı. Erişim Tarihi: 25.08.2015, Anadolu Harikalar Diyarı <http://www.anadoluharikalar diyari.net/>